

VESTNIK PROSVETNIH ZVEZ V LJUBLJANI IN V MARIBORU.

IZHAJA MESEČNO — CELOLETNA NAROČNINA ZNAŠA 15 DIN
NAROČA SE: PROSVETNA ZVEZA V LJUBLJANI, MIKLOŠIČEVA 7

STEV. 3-4

MAREC-APRIL 1956

LETO XV

† Luka Smolnikar

Tesno je bilo spojeno delovanje Slovenske krščansko socialne zveze, naše predhodnice z delom in življenjem svetnika Luka Smolnikarja, katerega so v sredo 22. aprila položili k večnemu počitku v Slavini pri Št. Petru na Krasu. Kot spreten ljudski govornik je podpiral pionirja ljudske prosvete dr. Kreka pri ustanavljanju izobraževalnih društev po deželi. Brez dvoma je poleg Jugoslovanske tiskarne prosvetna organizacija dolžna spomniti se tako vnetega kulturnega

delavca. Od ustanovitve dalje je bil v odboru Krščansko socialne zveze, ki je bila že od l. 1897 matica vseh slovenskih krščanskih nepolitičnih društev. Spoznal pa je, da je treba društvom podati enotne smernice in določiti enotno delo za vsa izobraževalna društva. V poročilu o delovanju Slovenske krščansko socialne zveze v letih 1903/4, ki ga je sestavil pokojnik, beremo sledeče: »Slovenska krščanska socialna zveza mora biti vodnica in mati vseh naših nepolitičnih društev. Pri svojem dosedanjem delovanju se je omejevala bolj na Ljubljano, med tem je prišel drugi slovenski katoliški shod pod pokroviteljstvom novega apostolskega buditelja katoliške zavesti med Slovenci, knezoškofa dr. A. B. Jegliča. Kako silno je ta shod pozivil katoliško gibanje med Slovenci, tega ni treba posebej poudarjati. Nobena sovražna sila tega zdravega gibanja več ne ustavi. Zahteva je, za vsako faro se osnuj katoliško izobraževalno društvo! Naše ljudstvo je treba izobraziti na katoliški podlagi, podati mu moramo zdrave dušne hrane, v resnem pouku in poštenih zabavi. Če tudi osnujemo še toliko novih društev, brez enotne organizacije ne bo pravega uspeha. Društva morajo biti med seboj v dotiki, tvoriti morajo neko celoto, odkoder zajemajo moč in

življenje. Od župnije do župnije se je širila prava krščanska omika v najširše sloje našega naroda. Ideja je padla na rodovitna tla. In danes je dovršeno dejanje: Zveza združuje v sebi nič manj ko 117 slovenskih, krščanskih, nepolitičnih društev.

Z modrimi nasveti je pokojni zlasti v prvih letnikih Društvenega kalendarčka veliko pripomogel smotretnemu in enotnemu prosvetnemu delu v naših društvih. Poleg tega je posvetil pokojnik vse svoje sile zlasti društvu

za katoliške delavke v Ljubljani, ki je imelo svoje središče v šentjakobski župniji. Tu je imel brez števila predavanj, zrežiral vzgojne igre in z dr. Krekom sejal krščansko socialno zavest med vse žensko delavstvo. Zato bo v zgodovini naše Prosvetne zveze ime Luka Smolnikar za vedno zapisano ter se bo s častjo imenovalo. Društvom priporočamo, da se ga spomnijo v molitvi in priredijo kratko komemoracijo ob priliki primerne društvene prireditve.

Cerkev in sport

Ko se bližajo lepi sončni dnevi in nas kliče pomladansko življenje in cvetje v naravo, tedaj v marsikaterem društvu nastane debata, ali ne ovira sport našega delovanja in če ni sport nasproten katoliški Cerkvi. Jasno besedo o tem vprašanju je izgovoril 28. aprila t. l. zagrebški pomožni nadškof dr. Alojzij Stepinac, ko je blagoslovil novo tenis igrišče v Zagrebu. Ko je izvršil blagoslov, je izgovoril sledeče: »Gospoda, odzval sem se vaši prošnji, da blagoslovim vaše igrišče in to priliko porabljam, da odbijem mišljenje modernega sveta, ki misli, da je katoliška Cerkve neprijateljica sporta. To mišljenje ni pravilno. Res je, da ima Cerkve drugo mišljenje o sportu, kakor ga ima moderni svet, toda to ne znači vedno, da je Cerkve proti sportu. Cerkve gleda vse stvari, tako tudi sportno udejstvovanje: sub specie aeternitatis. Po njenem nauku delamo vse, da služimo slavi božji. Saj drugače biti ne more, ako imamo pred očmi rek sv. pisma: Omnia propter semetipsum operatus est Dominus. Bog je vse ustvaril za sebe. Tako sport, tako tudi vaš tenis, mora imeti zadnji namen slavo božjo, pravim zadnji namen, ker mu je neposreden namen okrepitev tistega telesa, kateri je po nauku Cerkve orodje, katerega se poslužuje neumrjoča človeška duša. Da pa se človek more posluževati nekega orodja, mora biti to orodje sposobno za uporabo. Lok, kateri je prenapet, počí, tako tudi

človek, kateri bi delal brez odmora, bi postal v kratkem času nesposoben za delo svojega poklica. Torej sam Bog hoče, da se človek na pošten način odpočije od naporenega dela. Isti Bog je naravo tako ustvaril, da sama po sebi nudi človeku oddih. Da se o tem prepričamo, pogledjmo le krasoto barv v naravi, duh cvetja, poslušajmo ptičji spev, prisluškujmo šumenju potoka in valovanju reke. Kako bi mogla potemtakem biti katoliška Cerkve nasprotna odpočitku ali primernemu sportu.

Tisto, s čimer se Cerkve ne strinja, to je pa nekaj povsem drugega. Ona je predvsem nasprotna brezmernemu sportu, ker smatra, in to po vsej pravici, da sport ni namen človeškega življenja, nego sredstvo, da se človek po naporenem duhovnem delu odpočije in si na drug način pridobi novih sil. To misel lepo poudarja nemška prislovica: Mach nie das Spiel zum Lebensziel! To ni primerno in tudi ni koristno za človeka! Ni primerno, ker je Bog človeka postavil za vladarja in krono vsega vidnega ustvarjenega sveta. Toda glej, človek, namesto da di bil vladar vidnega stvarstva, pogosto postaja suženj tega stvarstva in tako samega sebe poniža s prestola na mesto sužnja. Zlasti moderen človek se večkrat tega ne zaveda, da je takrat, ko misli, da je najbolj svoboden, največji sluga nespametne stvari, kateri je pravzaprav po božji previdnosti postavljen za gospodarja.

Tako neusmerjen sport ni koristen za človeka. Kdor bi najboljše zdravilo užival preko mere, bi gotovo škodoval sebi in prav tako je s prekomernim sportom. Niti najbolj izkušen zdravnik v tem pogledu ne ugovarja Cerkvi. Drugo, s čimer se tudi Cerkev ne strinja, je, da se zapostavljajo stanovske dolžnosti na korist sporta. Toda Cerkev zahteva najprej vestno izpolnjevanje stanovskih dolžnosti, kakor tudi verskih in v tem mora vsak razumen človek dati Cerkvi prav. Nikakor ne more n. pr. dijak, za katerega starši trosijo denar, cel dan skakati po igrišču, da ob koncu leta pade v šoli, temveč se mora najprej marljivo učiti, da se oddolži Bogu, staršem in narodu, potem pa pride poštena igra in zabava. Končno pa tudi Cerkev hoče, da se pri igri misli na to, da nas Bog gleda in vidi, zato pravi psalmist: *Lactamini in Domino* — Veselite se v Gospodu! Sv. Karol Boromejski je igral biljard, nekdo pa ga vpraša, kaj bi storil, če

pride sedaj smrt, on pa odgovori: Jaz bi mirno nadaljeval z igro, ker tudi s tem, da igram, delam v slavo božjo in pri tem mislim na Boga. Če bi se ljudje držali načela Cerkve, bi bilo na svetu še veliko več veselja nego ga je dandanes. Toda danes se poleg nebrojnih zabav in veselic vsepovsod sliši tarnanje, da so hudi časi. To ni nič čudnega, če se z božjim darom služi slabemu. Zato vam pravim: veselite se v Gospodu, naj bo vaša igra ob pravem času, s pravim namenom in na pošten način, pa vam bo v veselje, v oddih, v rešitev vašega telesa in neumrjoče duše.

Iz teh besedi vidimo, kako pravilno pojmuje danes katoliška Cerkev pravi sport, pravo mladinsko veselje. In naša želja je, da bi vsi člani naših fantovskih odsekov in članice deklinskih krožkov prav na isti način pojmovali svoje sportno udejstvovanje, ga spravili v sklad s Cerkvijo in delom in se bo res naselila zdrava duša v zdravo telo!

Pripravimo se na Slomškove praznike

Prosvetna zveza v Ljubljani je dobila od Slomškove družine v Mariboru vabilo, da organizira razne skupine narodnih noš, katere naj bi se udeležile Slomškovih dni v Mariboru, ki bodo 28. in 29. junija. Brez dvoma biva v slehernem slovenskem srcu, katero še ni pozabilo na Boga, želja in molitev, da bi vsemogočni Bog v svojem služabniku Antonu Martinu Slomšku poslal prvega slovenskega svetnika, katerega bi povečičali na naših slovenskih oltarjih. Prav v ta namen zbirajo vse naše župnije prošnje, katere naj tudi na zunan dokazujejo to, kar čutimo v srcu. Obenem pa je treba vztrajno moliti, delati in žrtvovati se v ta namen. Na škofijski ordinariat v Mariboru prihajajo vesele vesti, da je bil ta ali oni uslišan na priprošnjo Martina Slomška. Celo zdravje je marsikateri bolnik že dobil, ko se je priporočil Slomšku. Tudi prispevki prihajajo od vseh strani za popravilo Slomškovih kapele v Mari-

boru. Ni čuda, da že doni glasna želja sem od Pohorja proti Savi, Gorenjski, Dolenjski in Notranjski: pojdimo na Slomškov grob, da tamkaj molimo, da se ob njegovem grobu zaobljubimo, da bomo molili in delali v ta namen.

Maribor se že pripravlja na to veliko romanje slovenskih množic na Slomškov grob. Določen je dan, ko bo šolska mladina, katere molitev — pravijo — prodira oblake, prihitela v Maribor. Po župnijah se že pripravljajo fantje in dekleta, hranijo prispevke, da ne bodo ostali v tistih dneh doma. Može in žene, kmete in delavce že preveva močna želja, pokloniti se obenem z našimi cerkvenimi poglavarji Slomšku ob njegovem grobu.

21. junija, na Alojzijevo nedeljo, se zbere šolska mladina v Mariboru k skupni službi božji in skupnemu obhajilu, ki ga darujejo za beatifikacijo Slomška. Odrasli pa pridejo v Maribor 28. junija, kjer bodo deležni onih zlatih zrn, ki jih je veliki pokojnik

sejal v srca Slovencev. V ta namen bodo posebna predavanja za moške, žene, fante, dekleta, za dijaštvo in za izobražence.

Spored Slomškovih dni:

Od 21. do 29. junija 1936.

Razstava vsega, kar nas veže in spominja na Slomška. Razstava bo v kazinski dvorani.

Dne 27. junija 1936.

Sprejem gostov, zvečer slavnostna razsvetljava mesta Maribora, kresovi na slovenskih vrhovih.

Dne 28. junija 1936.

Ob 8 pontifikalna sv. maša.

Ob 10 stanovska predavanja: za moške: Slomšek, učitelj in zgled krščanske moštosti. Možje, čuvarji Slomškovih izročil v slovenskem narodu. — Za žene: Slomšek in slovenska mati. Vzgoja otrok po Slomškovih naukih. — Za fante: Fant po Slomškovem srcu. Vera, luč narodne omike. — Za dekleta: Pobožnost in nedolžnost srca, dva bisera slovenskega dekleta. Dekleta v Slomškovi šoli. — Za dijaštvo in inteligenco: Slomšek, svetniški genij slovenskega ljudstva. Večnostno jedro Slomškovih vzgojnih načel. — Ob tej priliki zaključni Apost. sv. Cirila in Metoda s posebnim govorom jubilejno Ciril-Metodovo leto.

Ob 15 igra na prostem »Sv. Apostola«.

Ob 18 večernice v stolnici.

Ob 19 zbor slovenskih kolesarjev.

Ob 20 koncert »Maribora«, Sattnerjev oratorij »Vnebovzetje«.

Ob 23: sprevod mož in fantov z bakljami v prošnji procesiji, ki gre po mestu in mimo Slomškovega groba na Slomškov trg, odnosno v stolnico, kjer bo polnočnica in skupno sv. obhajilo moških. Pri polnočnici ima ljubljanski škof dr. Gregor Rožman nagovor, mariborski škof dr. Ivan Jožef Tomažič pa sv. mašo.

Dne 29. junija 1936.

Od 3 zjutraj dalje: sv. maše v vseh cerkvah in skupno sv. obhajilo ženstva.

Od 8 do 9½ zbiranje udeležencev, dohajajočih v skupinah na Glavni trg.

Ob 9½ prihod prevzvišenih škofov in drugih odličnikov ter nato služba božja. Pridiguje škof dr. Ivan Jožef Tomažič, sv. mašo daruje škof dr. Gregorij Rožman.

Po službi božji kratek nagovor, ki ga govori g. dr. Franc Sušnik.

Sprevod z Glavnega trga po Strossmayerjevi ulici mimo Slomškovega groba na Slomškov trg, kjer zastopniki naroda izročijo prevzvišenemu prošnje.

Ob 14 v vseh cerkvah večernice.

Ob 15 se izvaja oratorij »Vnebovzetje«.

Ob 20 je igra na prostem »Sv. apostola«.

Že iz sporeda se vidi, da je to velika prošnja procesija in molitev vseh Slovencev, da bi nebo uslišalo naše prošnje glas in nam dalo Slomška svetnika. Zato je tudi dolžnost naših prosvetnih društev, ki imajo v svojih pravilih tudi točko pospeševati versko izobrazbo, da se te slovesnosti v Mariboru v čim večjem številu udeležijo. Ker pa je prišla izrecno želja, naj bi pohitele v Maribor slovenske narodne noše, katerih štajerci ne poznajo, zato je tudi dolžnost prosvetnih društev, da skličejo takoj sestanek, pojasnijo vsem članom in članicam pomen Slomškovih dni in zberejo število prijavljencev, ki gredo v Maribor v narodnih nošah. To število naj javijo vsaj do konca majnika Prosvetni zvezi v Ljubljani, ki bo skušala iz teh priglasenih skupin ustvariti enoten nastop v Mariboru. Zlasti pa opozarjamo na to članice deklinskih krožkov in ženskih odsekov, ki mislijo že sedaj na te dneve. Vožnja bo polovična; za stanovanje bo mogoče narodnim nošam poskrbeti v posebnih zavodih, če se pravočasno javijo. Člani fantovskih odsekov dobijo od vodstva posebno okrožnico, da se prijavijo med kolesarje z določenim programom odhoda in prihoda v Maribor.

Skrbimo, da bo naša udeležba častna!

Slomškova razstava.

V zvezi s Slomškovimi duevi koncem junija 1956 bo Maribor priredil veliko Slomškovo razstavo, ki bo pokazala:

1. Slomškovo življenje;
2. Slomškova dela;
3. Slomškovo sodobno okolico;
4. Slomškovo tradicijo med Slovenci.

V bistvu se bo razstava delila v dva dela: 1. v Slomškovo razstavo v ožjem smislu besede in 2. v razstavo del, s katerimi Slomšek neposredno vpliva do danes na nas in kjer bo v ospredju razstava Družbe sv. Mohorja.

V zvezi z organizacijo Slomškove razstave se obrača Slomškova družina v Mariboru na vse, ki imajo v lasti kake spomine na Slomška, na orga-

nizacije, ki imajo n. pr. Slomškovo zastavo, da isto za razstavo posodijo, na organizacije, ki imajo Slomškov prosvetni dom, da pošljejo za razstavo večji posnetek istega itd. Slomškova družina prosi krajevne činitelje, da posodijo po možnosti slike krajev iz časa, ko je Slomšek v njih deloval, slike ljudi, s katerimi je stal Slomšek v stikih ter predmete sploh, ki so s Slomškom v posredni ali neposredni zvezi. Prav posebno prosimo vse, ki imajo Slomškove sodobne slike, da jih dajo za razstavo na razpolago.

Slomškova razstava mora pokazati vse veličino Slomška za nas in zato mora sodelovati pri njej vse, kar Slomška časti in s Slomškom misli.

Slomškova družina v Mariboru.

Zakon o zaščiti avtorskega prava

Dne 27. decembra 1929 je izšel v Službenih Novinah kraljevine Jugoslavije ta zakon in ima od tedaj obvezno moč. Zakon obsega 80 paragrafov in je za vsa naša prosvetna društva velikega pomena. Zato priporočamo vsem prosvetnim društvom, da si ta zakon, ki je izšel v posebni brošuri, po 16.— Din. nabavijo.

Po tem zakonu so zaščitena vsa književna in umetniška dela naših državljanov in tudi tujih pisateljev in umetnikov po mednarodni pogodbi, tako da jih sme samo avtor sam ponovno izdajati, prevesti v drug jezik, predelati ali javno izvajati ali reproducirati. Kršitve teh pravice se kaznujejo po običajnih kazenskih predpisih, kakor tudi po posebnih predpisih tega zakona. kazni določa § 51, tako-le:

V denarju od 500 do 10.000 Din ali z zaporom od 7 dni do 2 mesecev se kaznuje:

1. Kdor zoper predpise §§ 17. in 51. tega zakona vedoma izpremeni kakšno delo ali njegov naziv ali avtorjev naziv ali delo krajša.

2. Kdor zoper predpise § 18. tega zakona vedoma postavi na delo likovne umetnosti avtorjevo ime ali njegov karakteristični znak ali postavi, razmnoževaje tako delo, nanje

avtorjevo ime ali njegov karakteristični znak na tak način, da utegne nastati zmota.

3. Kdor zoper predpis § 24. tega zakona vedoma razmnožuje ali daje v promet govore ali predavanja v zbirki.

4. Kdor zoper predpis § 25. tega zakona vedoma prenaša v druge novine novinarske vesti, prejete na žični ali brezžični način.

5. Kdor zoper predpis § 32. tega zakona vedoma opusti navesti ime avtorja uporabljenega dela in vir.

6. Kdor zoper predpis § 35. tega zakona vedoma daje v promet ali javno razstavlja dela, navedena v tem paragrafu.

7. Kdor zoper predpis § 34. tega zakona vedoma oškoduje upravičeno korist naslikane osebe ali njih sorodnikov.

V težjem primeru koristoljubja se smeta izreči ena ali druga kazen.

Za prosvetna društva je pa največje važnosti § 58., ki se glasi:

Za gledališke in kinematografske predstave, koncertna in radiofonska izvajanja, javna predavanja in razstave, prirejene brez avtorjeve dovolitve, odnosno dovolitve avtorsko-pravnega upravičenca, mora plačati

oškodovalec oškodovancu ves dohodek od neupravičenega izvajanja brez odbitka stroškov.

Če je bilo delo predstavljeno, izvedeno, odnosno razstavljeno z drugimi deli vred, se mora odrediti kot odškodnina sorazmeren del dohodka.

Po predpisih novega zakona o zaščiti avtorske pravice, objavljenega dne 25. januarja 1930 v Uradnem listu kraljevske banske uprave dravske banovine št. 24, si morajo vsa društva, ki prirejajo gledališke igre naših kot tudi inozemskih avtorjev pred uprizoritvijo izposlovati zato potrebno dovoljenje za uprizoritev, katera se namerava uprizoriti.

Nadalje morajo vsa pevska društva, kino-podjetja, bari, hoteli, restavracije, gostilne, kjer se izvaja petje ali godba s piskalnimi ali godalnimi instrumenti, v katerih se vrše simfonični koncerti, kjer nastopa godba, salonski orkestri, Jazz-band, tamburaška ali ciganska godba, citraši, kjer se uporablja klavir, harmonij, gosli, orkestrion, pianolo ali glasbeni instrumenti, morajo prijaviti pred izvedbo programa svoj repertoar in izposlovati avtorjevo dovoljenje za dovolitev izvajanja.

Vse zgoraj navedene korporacije, društva itd. se opozarjajo, da naj v izogib posledic § 48. in sledečih citiranega zakona zaprosijo pred izvedbo za dovoljenje in sicer za dravsko banovino od polnomočnega zastopnika avtorskih pravic (Udruženje jugoslovanskih avtorjev) gosp. Tavčarja Cirila, Ljubljana, Livada 29.

Prosvetna zveza se je obrnila na

pisatelje že l. 1932, naj bi kolikor mogoče omilili svoje zahteve, katere jim po avtorskem pravu pritičejo napram društvom, včlanjenim v Prosvetni zvezi. Društva tem potom obveščamo o uspehu naše prošnje: Pisatelj Finžgar dovoljuje, da uprizarjajo društva, ki so včlanjena pri Prosvetni zvezi, njegove igre proti temu, da plačajo 6% tantijeme. Društvom, ki pa igrajo v kakšen poseben namen, daje pisatelj dovoljenje brez tantijeme. Vsem drugim odrom pa velja običajna tantijema, t. j. 10%. Ker pisatelj ni odstopil Avtorski centrali svojih pravic, zato naj se društva obračajo naravnost na pisatelja: Ljubljana, F. S. Finžgar, župnik, Trnovo, ali pa na Prosvetno zvezo, ki izdaja tozadevna dovoljenja.

Vse pravice glede avtorskih tantijem in dovoljenj je pisatelj Narte Velikonja prepustil Ljudskemu odru v Ljubljani, na katerega naj se društva tozadevno obračajo.

Dela Otona Župančiča zastopa jugoslovansko udruženje dramskih avtorjev v Beogradu oz. njegov zastopnik l. Mahkota, tajnik Glasbene Matice v Ljubljani.

Igre pisatelja Franca Govekarja, pisatelja Ks. Meška, pokojnega pesnika Antona Medveda, Janeza Jalna zastopa Avtorska centrala, Ljubljana, Livada 29.

Pisatelj dr. Alojzij Remec dovoljuje uprizoritve proti 10% tantijemi od kosmatega dobička. Avtorske pravice zastopa sam in daje tudi tozadevno dovoljenje. Njegov naslov: Odvetnik dr. Alojzij Remec, Ptuj.

40 let katoliške delavske prosvete na Jesenicah

Pred 40 leti so se zbrali v ponižni gostilni v Grobljah na Savi mladi možje in mladi fantje v družbi, da počaste gosta, ki je prišel na Jesenice. Skozi vrata stopi jeseniški gospod župnik Šinkovec s krepkim fantom s kolarjem okrog vratu. Buren je bil pozdrav z mladim spremljevalcem in možmi. Sedli so k mizi in kmalu je udaril mladi gospod dr. J. Krek ob

mizo: Koga se bomo vendar bali?! In tedaj se je rodilo Slovensko katoliško izobraževalno društvo na Jesenicah. Kumovali so novemu društvu: dr. Janez Ev. Krek, župnik Šinkovec, Peter Rozman in drugi. Sklicali so ustanovni občni zbor in za prvega predsednika je bil izvoljen Nikolaj Bernard. Vložena pravila so bila potrjena šele čez leto dni, ker gosposka

ni prav nič prijazno gledala na to novo društvo, ki si je zapisalo slovenstvo v znamenju katoliške prosvete na prapor.

Delo se je začelo v skromni veliki sobi, katero so povečali Markova mama s tem, da so prebili zid v drugo sobo, na Savi v staroznani gostilni pri »Markotu«. Leta 1900 so že »žegnali« svoj prapor, ki je bil v svojih barvah in ornamentih ves slovenski in s podobami veron, kot je bil tedaj ves naš narod. Tamburice so brenkale pod vodstvom ustanovitelja godbe Nikole Bernarda in vse Jesenice so se zbirale v gnezdu, ki so ga znosili pod ptiči šinkovcem in škrjancem.

Tedaj v letih 1903—1904 je pa o priliki ustanovitve šole zaobhtelo nemško evetje. Turnverein se je bohotil v lutrovskem templju, sedaj gostilna pri »Pobalu«. Odpor slovenskega delavstva je naraščal, vendar pa je za učenje »nemščine« veliko družin pošljalo svoje otroke v nemško šolo. Peter Rozman je s sekundantom Pavlom Torkarjem rohnel, gospod Zabret, sedaj dekan, tedaj kaplan, je rekel: Mladini dajmo nekaj novega. Dajmo ji telovadbo. Ženske je treba organizirati posebej v odseku, da okrepimo naše vrste. Nebroj predavanj je šlo preko let prvega razvoja. Saj so bili gospodje in člani tako tesno povezani med seboj v resničnem prijateljstvu, da bi jih nikdar ne ločil. Gospod kaplan Prijatelj je pa zbiral kot čebela in kupili so svet za gradnjo novega doma, ker velika, dasi prijazna izba pri »Markotu« je postala premajhna. In res, leta 1906 se je začel graditi »Delavski dom« na Savi, kjer še stoji danes, prazen in vendar budeč spomine na lepo nekdanjo vzajemnost in plodono delo. Mladina je ustanovila pod novim gospodom kaplanom Čukom samostojno telovadno društvo 25. februarja 1906.

L. 1907 je blagoslovil gospod Janez Zabukovec ob velikem taboru in prvem nastopu telovadnih odsekov Kršćanske socialne zveze novi »Delavski dom«. Dr. Evangelist je govoril: »Naj bo hiša jeseniške prosvete in skupnosti našega delovnega človeka«.

Nova doba v polnem razmahu se je začela pod intenzivnim vodstvom g. kaplana Čuka v prosvetnem oziru, v glashbenem oziru pod g. kaplanom Kogejem. G. župnik Skubic je z efektivnim delom pri društvu pridno oral s svojima pomočnikoma ledino prosvete ter učil sam »ribniščino« Lojzeta na odru. Vsi sedaj še živeči delavci se z radostjo in z bolešjo, ker je minulo, spominjajo onih blaženih dni ozkega medsebojnega prijateljstva. Rajni Repine je trobil in učil trobiti. Jože Bernard je dirigiral, da je godba, ki sta jo ustanovila ta dva zaslužna moža, še danes ponos ne samo nas, ampak celega mesta Jesenic. Na odru so orali pod g. Čukom in pozneje pod g. Zbontarjem pridni nesebični igralci. Velika harmonija je bila v srcih in poleg hrane, ki jo je sprejemala duša, je bilo veselo na izletih. Z Jesenic so poatevali mladi fantje organizatorji po našem kraju in šli so preko Karavank celo do Celovca, kjer so ustanavljali slovenska telovadna društva. In ti fantje so bili delavci brez visokih šol, ampak iz šole »Delavskega doma« na Savi.

Leta 1917 je razgibal dom ostale. Kar jih je ostalo, je planilo v delo za majniško deklaracijo. Naše žene in dekleta so bile neumorne. Leta 1918 je pod g. Slavkom Savinškom vstala na novo prosveta z nastopom »Naša kri«. Gospod Tone Kastelic, jeseniški pastir, je z mladeniško čistostjo posegel v ta povojni pokret, g. Dolinar Tone je prijel taktirko, kleni g. Gabrovšek pa vaje in pognali smo voz ob sesulu Avstrije preko razsula. Malo je bilo voznikov, ker je tedaj vladala sila in teror, vendar so bili vozniki prekrepi, da bi ne podrli zaprek in ne prevozili grabnov, ki so jih jim kopali nasprotniki. Duševna sila klenega Franceta Gabrovskega se ni strasila nikogar in roka mu je sklala takoj mizo, če se mu je kdo ustavil. Rojo čebelic, ki nosijo in nosijo, primerjam tedanje društvene delavce. Dom, ki je bil še vedno v intabulaciji z vso vsoto, je bil plačan v enem letu. Zbiralo se je in zbiralalo in zopet je bilo v letu čisto. Kuluk je bila najlepša in naj-

veselejša epizoda tedanje dobe. Nemurni orlovski predsednik Šranc Janko ni odjenjal. V tistem času se je članstvo povežalo v tako tesno vez, da je premagalo vse težkoče. Lepi prosvetni večeri so vstali pod pridnim g. Zorom. G. Gospodarič je bil na odru neutrudljiv. Fantje, sedaj možje, preveč jih je, da bi jih našteval, so vadili po sosednjih društvih druge, odnašali prvenstva tekem, ker vse prepridni so bili, da bi kdaj odnehali. Med vodstvom društva in odseki pa je vladala sloga, ki so nam jo zavidali vsi nasprotniki. Tedaj je vpeljalo na Jesenicah kot prvo društvo v Jugoslaviji švedsko gimnastiko, iz katere so izšli sedanji jugoslovanski prvaki Praček, Heim, Žnidar, Novak itd.

Prišla je nova doba. Gospod Križman je vzel breme in iz bremena je

vzrastla palača, v kateri se je znašlo vse.

Dvorano in oder je zasedel dramski odsek, telovadnico Borec, druge sobe odseki in Strokovna. Vsak odsek je začel delovati zase. V Krekovem domu, last Krekovega prosvetnega društva, so dobile zavetišče sirote, ki jih oskrbujejo čč. sestre. V Ljudski kuhinji so dobili delavci ceneno hrano, v kleti pa pijačo.

Im prišlo je... Krekovo prosvetno društvo je razpuščeno. Prošlo leto je bilo društvo zopet upostavljeno. Začelo je z dolom in ravno sedaj se je v največjem tempu organiziralo. Želimu mu o priliki 40letnice največjega uspeha pri vzgoji jeklenih načelnih značajev, polnih verske navdušenosti in narodne zavednosti.

Organizacija

Društvene poslovne knjige. Marsikatero društvo, ki se je zopet obnovilo, nima v redu poslovnih knjig. Po § 87. poslovnika Prosvetne zveze mora voditi vsako društvo sledeče poslovne knjige: Seznam članov, zapisnik sej in občnih zborov, opravilni zapisnik, blagajniško knjigo, kroniko, inventar, inventarni imenik knjig, izposojevalni imenik knjig, zapisnik arhiva in dopisno knjigo. V zapisnik se vpišejo seje odbora z datumom, z imeni navzočih, dnevni red, predloge in sklepe, razgovore. Ta zapisnik se vedno prebere na prihodnji seji, ki potrdi pravilnost in ga nato podpišeta predsednik in tajnik. Seznam članov obsega: ime in priimek, rojstno leto, naslov in poklic člana, kdaj je bil sprejet, v katerem odseku deluje, v katerih društvih je član. Kadar vpiše novega člana v ta seznam, mu izstavi tajnik obenem člansko izkaznico in društveni znak.

Opravilni zapisnik obsega tekoče številke, odkod prihaja ali kam gre dopis. Vsebina dopisa, kaj je društvo storilo z dopisom. Tekoča številka zapisnika naj se piše tudi na dopis. Rešene dopise shranjuje, urejene po številkah v posebni mapi, ki jo po

končanem poslovnem letu shrani v arhiv.

Arhiv obsega: pravila in poslovnik, inventar, zaključene akte, zapisnike, izpolnjene poslovne knjige, dopise, letake, poročila preglednikov ter vse listine, ki so v zvezi z društvom, a se ne rabijo več v tekočem poslovanju.

V kroniko opisuje tajnik od odbora potrjeno besedilo, s katerim kratko opiše vse pomembnejše dogodke v okviru društva. Kot n. pr. graditev doma, selitev, ustanovitev odseka, prireditve, občne zборе itd.

V dopisno knjigo opisujejo odborniki in člani medsebojna vprašanja in obvestila kratko in dostojno. Leži naj na vidnem mestu v društveni sobi.

Skrb odbora je, da se vse knjige pravilno vodijo in da so za slučaj revizije pripravljene. Poudariti moramo ob tej priliki, da je tako pravilno vodenje knjig prav dobra šola za poznejše življenje, ko pride društvenik bodisi k občinskemu odboru, k za drug, hranilnici ali kakim drugim javnim ustanovi.

Prosvetni okraj.

Z novo poživitvijo društev je treba oživeti tudi prosvetne okraje ali de-

kanijske odbore. Društva, ki spadajo po legi in prometnih zvezah skupaj, tvorijo prosvetni okraj, ki naj obsega 5 do 8 društev. Namen tega okraja je skrbeti za medsebojno pomoč med zasebnimi društvi ene okolice, za redno poslovanje društev in za razbremenitev zvéze pri ustanavljanju, podpiranju in pregledovanju društev. Okrajni odbor sestoji iz predsednika, tajnika, blagajnika in po enega zastopnika pevskih, dramatičnih, dekliskih in fantovskih odsekov. Doslej so bili sedeži na dekanijah. Ponovno se obračamo bodisi na gg. dekane ali gg. kaplane na dekanijških sedežih, če teh ni, pa na predsednika dotičnega prosvetnega društva, da skliče pred-

sednike okoliških društev na občni zbor; poleg predsednikov naj se vabijo tudi tajniki. Sklepčen je občni zbor ob navzočnosti polovice glasov glasovalnih upravičencev. Dnevni red okrajnega občnega zbora je sličen, kakor društvenih občnih zborov. Zelo važno nalogo ima okrajni odbor, da napravi načrt za bodočo sezono. Ker stojimo na pragu pomladanske in letne sezone, zato je nujno, da se dekanijški odbori obnove in določijo prosvetni dan za dotično dekanijo oz. okraj. Glavna skrb dekanijškega predsednika je, da skrbi za predavanja, tečaje in prireditve. Podrobna navodila vam nudi poslovnik Prosvetne zveze od točke 131. do 141.

Razno

Tekom majnika in junija se bodo vršile tekme za fantovske odseke in deklishe krožke. Ako imajo v tem oziru društva oz. njihovi odseki kako željo glede kraja in datuma, naj sporoče nemudoma svoji Zvezi.

Prosvetni dan za Gorenjsko bo 5. julija v Št. Vidu nad Ljubljano. Ta dan proslavi Blaž Potočnikova čitalnica 70 letnico svojega obstoja, je to najstarejša kulturna organizacija, ki je včlanjena v Prosvetni zvezi. Ker je ta dan tudi nedelja sv. Cirila in Metoda, bo združeno to slavlje tudi s proslavo 1050 letnice smrti sv. Metoda. Društva naše lepe Gorenjske naj že pri prihodnji seji sklepajo, ali ne bi kazalo napraviti namesto običajnih majniških izletov skupen izlet v Št. Vid nad Ljubljano. Opozorimo društva na krasen prosvetni dom, s katerim se ponaša Št. Vid in kjer se bodo vršila razna zborovanja. V Št. Vidu stoji tudi knezoškofijska gimnazija, zavod sv. Stanislava, največji kulturni spomenik nadškofa dr. A. B. Jegliča. Vse to si bodo društva lahko ob tej priliki ogledala. Vabila s podrobnim programom prejmejo društva pravočasno.

Ciril-Metodov kongres se bo vršil od 12. do 19. julija v Velehradu. Primerno je, da ob tej priliki poroma vsaj zastopstvo Slovencev na Vele-

hrad. Podrobne informacije glede romanja na Velehrad dobe društva, kakor tudi posamezni člani v pisarni Prosvetne zveze, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7.

Prosvetna društva na Dolenjskem naj že sedaj mislijo, kako se bodo udeležila stiških dni, ki bodo 15. in 16. avgusta. Ti dnevi bodo posvečeni verski obnovi v smislu sklepov odbora za evharistične kongrese v Jugoslaviji. Poleg lepih verskih svečanosti bo zaključna prireditev uprizoritev »Jurija Kozjaka« na dvorišču stiškega samostana.

Ljudska knjižnica

Prosvetna zveza je izdala drugi tiskan imenik svoje Ljudske knjižnice. Imenik je razdeljen po jezikih in strokah. Prvi del obsega mladinske (slovenske, srbsko-hrvatske in nemške) knjige, katerih je okrog 1000. Slovenski oddelek za odrasle šteje blizu 6000 knjig. V znanstvenem delu so ekscerpirani tudi vsi važnejši članki iz revij in zbornikov, ki se nahajajo v Ljudski knjižnici. Hrvatsko-srbski del šteje 900, nemški oddelek pa okrog 5600 knjig. Poleg tega je še v knjižnici okoli 900 čeških, ruskih, francoskih in italijanskih knjig. Vseh knjig je sedaj nad 12.000. V

imeniku je tudi seznan vseh ljudskih iger Prosvetne zveze. Imenik stane 15 Din ter se dobiva v uradnih urah, pa tudi po pošti. Posebno ugodnost nudi knjižnica interesantom z dežele; izposojevalni rok velja namreč za en mesec, ne da bi se zvišala izposojevalnina. V času od 1. I. do 30. V. je bilo izposojenih 2987 slovenskih, 2518 nemških, 60 hrvatskih in 14 francoskih, skupaj 5584 knjig.

Glede vsebine knjig naj služi sledeče pojasnilo. Imenik je bil sestavljen po kartoteki. Tako se je vsled velikega števila knjig zgodilo, da je bilo vanj sprejetih tudi par knjig, ki ne spadajo v knjižnico. Te pa so bile večinoma že prej izločene, nekatere pa so bile izločene že med tiskanjem imenika.

Naposled bodi omenjeno, da »Polom« od Zolaja ter »Grof Monte Christo« in »Trije mušketirji« od Dumasa Al. ne spadajo med prepovedane knjige. (Glej Gunčević: »Indeks zabranjenih knjiga«, str. 79.)

Knjižnica se stalno izpopolnjuje. Tako je bilo zadnji mesec nabavljenih nad 200 knjig, katerih naslovi so v naslednjem naznanjeni.

A. Mladinski spisi.

- Adamič Arnošt:** Dva mimo smrti. Roman za mladino. 2800 a.
Afanasjev: Ruske pravljice. 2792 a.
Albrecht Ivan: Začarana bukev. 1185 m.
Aleluja: Velikonočne povesti. 2794 a.
Bevk Franc: Mlada Zora. Narodne prip. pesmi. 2842 a.
 Tovariša. Povest. 893 m.
Bitenc: Zlati čevljički. 2795 a.
Brinar: Pohorske bajke in povesti. 2791 a.
Cervantes-Flere: Don Kihot iz Manče. 52 m.
Cvetje iz domačih in tujih logov. 5455 a 5-7.
 3. Horatius-Sovre: Pismo o pesništvu.
 4. Jurčič: Jurij Kozjak.
 5. Vodnik: Izbrano delo.
 7. Jenko: Izbrano delo.
Deržaj Edo: Življenje hudobne kavke Katke. 656 m.
Erjavec Fr.: Pod grajskim jarmom. Zgodovinske črtice. 1177 m.
Erjavec-Flere: Slovenski pesniki in pisatelji. Izbrani spisi za mladino. 476 a 1-8.
Fran Levstik: Izbrani spisi 476 a 1.
Matija Valjavec: Izbrani spisi. 476 a 2.
Josip Stritar: Izbrani spisi. 476 a 3.
Fran Erjavec: Izbrani spisi. 476 a 4.
J. Kersnik: Izbrani spisi. 476 a 5.
 Starejše pesnice in pisateljice. 476 a 8.

Flere: Slike iz živalstva. 2790 a.

Prirodne slovi, narodne pesmi. 2795 a.

Gaspari: Sijaj, solnce! 1178 m.

Gorinšek D.: Maj. Pesmi za deco. 1185 m.

Habberton: Helenina otroka. 2798 a.

Halner: Botra z grlica. 894 m.

Hladnik: Rešitev o pravem času. 1180 m.

Na valovih južnega morja. 1181 m.

Jezernik: Princeza Iza. 2796 a.

Kardelj: Potovanje skozi čas. 244 m.

Kresnice. 926 m 5-7.

Kunčič: Krojaček Veseljaček in druge zgodbe. 2795 a 4.

Kontler: Narodne pravljice iz Prekmurja. 470 a.

London: Joe med pirati. 871 m.

Lorenzoni-Lesenjač: Cefizelj. 898 m.

Möderndorfer: Koroške uganke in popevke. 1189 m.

Milkovič: Medvedek Marček. 865 m.

Novi Rod. 5-6. 196 b 5-6.

Podlipnik: Jelarjevi čuvarji. 2858 a.

Potokar: Pirhi. Knjiga bolgarske mladinske proze. 2797 a.

Robida: Da ste mi zdravi, otroci! 897 m.

Pesmi o kraljeviču Marku. 2854 a.

Rottmann: Sambo in Joko. 861 m 2.

Zgodba o Vrtismrčku in Silonoski. 286 m 2.

Skulj: Sadjarčki. 924 m.

Slikanice. 47 C 52. Vesela družba. — 33.

Ringaraja. — 34. Poglejte nas. — 35.

Lepa tovaršija. — 36. Staro in mlado.

37. Vlak prihaja. — 38. Po cesti proti mestu. — 39. Moji prijatelji. — 40. Civ-

čiv! — 41. Sneguljčica. — 42. Obuti

maček. — 43. Žena snežena. — 44. Do-

mače živali. — 45. Igrajmo se. Dnevi

radosti. — 46. Volk in sedem kozlič-

kov. — 47. Dobri znanci. — 48. Janko

in Metka. — 49. Pepelka. — 50. Otrok

na prvem potovanju. — 51. Vinko, po-

časi! — 52. Zlata leta. — 53. Mala sli-

kanica. — 54. Ruska pravljica. — 55.

Moji prijatelji. — 56. Robinson. —

57. Mizica, pogrni se! 58. Mali pedenj-

ček. — 59. Gulliverjeva potovanja. —

60. A B C. — 61. Mali palček. — 62-64.

Pravljinci vrtca. I-III. — 65. Das Holz-

dorf. — 66. Seemann - Hampelmann:

Führ mich ein. — 67. Fürcht' mich

nicht! Der Nachtwächter von Donner-

wald.

St. F.: Cerkevica na skali. Plačilo sveta.

1184 m.

Thompson, Tita Lisica. 2841 a.

Tiran E.: Dušica. 900 m.

Trošt: Moja setev. I-II. 69 a 1-2.

Uta: Kraguljčki. 1190 m.

Vzemi in beri: Tabu. Drzni pohodi preko Oceanov. 895 m 1-9.

Vodnik V.: Zbirka iz njegovih del. 1165 m.

Vrabi: Čujte nas! 896 m.

Vrbnjakov: Pravljice iz tujih logov. 2859 a.

Zamorski otrok. 899 m.

Zimske urice. 2840 a.

Wagner: Poglejmo v Beneško Slovenijo. 881 m.

Zupane: Bili so trije velikani. 765 m.

- Homscheid:** Blühender Schnee. Legenden. 5667 a.
Promber: Neues Mädchenbuch. 5645 a.
Hattler: Katholischer Kindergarten. 692 b.
 Jugendfreund. 705 b.
Musaens: Volksmärchen der Deutschen. 695 b.

A. III.

- Cosmar:** Schicksale der Puppe Wunderheld. 1050 m.
Liliencron: Kriegsnovellen. 1049 m.

B. Slovenski oddelek za odrasle.

I.

- Bevk:** Izbrani spisi II. Kresna noč. Vihar. 5880 a.
Ingolič: Lukarji. Roman. 5881 a.
Kranjc M.: Zaledje se prebuja. 2859 a.
Krasnow: Pri podnožju božjega prestola. 5564 a.
Mauriac: Kačja zalega. Roman. 5565 a.
Werfel: Mladinska krivda. Roman. 5182 a.

V.

- Prijatelj:** Mesečnik. IX. 141 c.

VI.

- Petančič:** Miklova Zafa. Farna igra. 1179 m.

VII.

- Aškerc:** Mučeniki 2812 a. — Poslednji Celjan 2815 a. — Pesnitve. — V. Zbornik. 2814 a.

- Barret-Browning:** Portugiški soneti. 1187 m.
Fontaine-Hribar: Basni. I-III. 554 a 1-5.
Golar: Slov. balade in romance. 1182 m.
Gradnik: Svetle samote. Pesmi. 2799 a.
M. Elizabeta: Slava sveti hostiji. 1186 m.
Jare M.: Novembrske pesmi. 2858 a.
Klopčič: Preproste pesmi. 2860 a.
Koček: Zemlja. 2856 a.
Lamut: Breze in bori. 2857 a.
Lirika: Slovenska sodobna. 5385 a.
Merhar: Slomšek. 1192 m.
Murn-Aleksandrov: Izbrani spisi 2855 a.
Pogačnik: Sinje ozare. 1191 m.
Poljanec: Orač na Topoli. 1188 m.
 Slovenska pesmarica. 2855 a.

VIII. I.

- Sušnik Fr.:** Pregled svetovne literature. 2789 a.

- Ušeničnik A.:** Knjiga načel II. Načela naravne življenjske modrosti. 5467 a 1.

3.

- Jeraj:** Cerkvena zgodovina. 857 b.
Karmel: Moja pot je varna. 1024 m.
Lavtizar: Šmarnice. Marijina božja pota. 5878 a.
Vreže Sv.: Slomškove šmarnice. 2788 a.
Zaplotnik: Janez Čebulj, misijonar v Ameriki. 785 b.

4.

- Hafner:** Pesnikanje osončja po novem sistemu. 1176 m.

5.

- Verder:** Vodič po Črngrobu. 1195 m.

C.

- Jammes Fr.:** Klara d'Ellebercie. Roman jedne djevokje. 2275 a.
Stanojevič: Nar. enciklopedija. II c I-IV. Naši vladari. 608 b 1.

D. Nemški oddelek.

I.

- Behrendt:** Röslein währte sich und starb 5865 a.
Chesterton: Thomas von Aquin. 1567 a 16.
Choromanski: Eifersucht und Medizin. 5882 a 1.
 Die weißen Brüder. 5282 a 2.
Conrad Jos.: Spannung (Napoleonroman) 1974 a 9.

- Diersch:** Kamerad. 5577 a.
Dörfler: Der Alpkönig. 2785 a.
 Der Zwingherr. 2786 a.
Eckhel Anna: Nanni Grechftlhuber. 2845 a.
 Die sieben Geier. 2844 a.

- Fontane:** Vor dem Sturm. 5860 a.
Freissler E.: Der Glockenkrieg. 5875 a.
Frenssen: Die Witwe von Husum. 2625 a 5.
Filöp-Miller: Katzensmusik. 2785 a.
Godin Am.: Die Örtlbäuerin. 2785 a.
Greinz: Unter'm roten Adler. 1187 a.
Halushka: Das Liebeslied der Frau Marquise. 2849 a.

- Heinrich K.:** Schloss Vierturm. 5871 a.
Hilton J.: Ein schweigsamer Held. 2846 a.
Holenia L.: Die Auferstehung des Maltravers. 5885 a.

- Hoehstetter:** Königskinder. 5842 a.
Hülens H.: Ein Haus der Dämonen. 5874 a.
Karlin Alma: Der Götze. Ein mystischer Roman. 2955 a 2.

- Laubreaux:** Wara. Ein Südseeroman. 5879 a.

- Lehne:** Ich hab' dich lieb. — Seine kleine Schwester. 995 m.

- Lyttkens A.:** Du mußt dir selbst helfen. 5846 a.

- Menne Cl.:** Helle Mauski Liebe. 5847 a.
Meyer C. Ferd.: Werke in 4 Bänden 5844 a 1-2.

- Norbert Helene:** Die alte Schudl. 5872 a
Polley M.: Das neue Haus. 2847 a.

- Raabe W.:** Der Hungerpastor. 5861 a.
Rausse C.: Glück muss man haben. 2787 a.

- Reese-Voss:** Die unsichtbare Mauer Asiens. Ein Japanroman. 5857 a.

- Rendl G.:** Menschen im Moor. 5848 a.
Renker G.: Vogel ohne Nest. Roman einer Jugend. 2988 a.

- Reymont:** Nil desperandum. 5869 a
Richter H.: Hier spricht Südost. 5849 a.

- Riehl W.:** Ein ganzer Mann. 5862 a.
Rosa Fel.: Pastor Verden. Ein Heideroman. 2508 a 12.

- Schaumann:** Der Major. 5556 a 1.
Schussen: Meine Steinauer. 5829 a 4.

- Der Roman vom Doktor Firlefanz. 5829 a 2.

- Seeburg:** Der Hexenrichter von Würzburg. 5858 a 1.

- Durch Nacht zum Licht. 5858 a 2.
 Die Nachtigal. 5858 a 3.

Seidl Ina: Der Weg ohne Wahl. 3425 a 1.
Skowronek: Der Bruchhof. 3876 a.
Stach Ilse: Weh' dem, der keine Heimat hat. 3870 a 1.
 Non serviam. 3870 a.
Storm: Novellen. 3859 a 1-2.
Wambrechtsamer: Heut Grafen von Cilly und nimmermehr. 3877 a.
Wiechert: Der Wald. 2845 a.
Wilder: Dem Himmel bin ich auserkoren. 2944 a 2.
Winkler-Fock: Die Fluch vor dem Glück. 3864 a.
Zapp Arthur: Ein interessanter Mann. 994 m.

II. Kriminalni in detektivski romani.

Adams H.: Der Dolch. 2765 a.
Baxter: Der Blender. 3556 a.
Braddy: Die fremden Gäste. 2764 a.
D'Erigny S.: Die Dame «S». 2765 a.
Fletscher: Die einzige Zeuge. 2766 a.
Fröschel G.: Der Richter ohne Gnade. 3875 a.
Jungl P.: Der Ritt in die Hölle. 3868 a.
Müller-Leoni: Nummer 18 rechnet ab. 3867 a.
Queen Ell.: Die Frauen um John Marco. 2850 a.
 Die siamesischen Zwillinge. 2767 a.
Ross B.: Die Zange. 2768 a.
Rudor J.: Ein Mann wird entlarvt. 3850 a.
Schmitz K.: Sie irren, Herr Staatsanwalt. 2851 a.
Sharp: Mord in Bermuda. 2769 a.
Shore P. B.: Schuß in der Nacht. 3866 a.
Soyka: Das Geheimnis der Akte K. 2770 a.
Thomas M.: Wanagas Geheimnis. 2848 a.
Tower H.: Der stumme Rächer. 2771 a.
Vandercook: Der Sumpf auf Triniddad. 2772 a.
Vring G.: Die Spur im Hafen. 3865 a.

III. Humoristični romani.

Betsch: Narren im Schnee. 2782 a.
Busch: Max und Moritz. 856 b.
Browne K.: Susi macht alles. 2779 a.
Damger M.: Beate fährt nach Monte Carlo. 2777 a.
Holm: Schützenkönig wird der Felix. 2775 a. Lenox wirbelt durch die Welt. 2774 a. Die Hochzeitsinsel. 2775 a.
Kronberg M.: König Kim von Kanada. 2776 a.
Rockenbach: Hausbuch neuen deutschen Humors. 597 b.
Segercrantz: Der Rivieradoktor. 3805 a.
Schussen: Die spanische Reise. Ein Schelmenroman. 3829 a 3.

Stolp Peter: Haus Kiepergas. 2852 a.
Williamson: Scheik Bill. 2781 a.
Wodehouse: Vertauschte Rollen. 2778 a.
Wohl: Die goldene Wolke. 2780 a.

VI. 1.

Förster W.: Alte und neue Erziehung. 2011 a 12.
Lehmann Friedrich: Peter Paul Rubens. Menschen und Mächte des Barok. 594 b.
Longay Steph.: Ich sollte Kaiserin werden. 592 b.
Ozanam: Ein Leben der Liebe. 3568 a.
Sueton: Caesaren leben. 389 b.

VI. 2.

Andrassy: Interessensolidarität des Deutschtums und Ungarntums. 678 b.
Baumberge: Blaues Meer und schwarze Berge. Volks- und Landschaftsbilder aus Krain, Istrien, Dalmatien, Montenegro. 3372 a.
Essad Bey: Zwölf Geheimnisse im Kaukasus. 3074 a.
Prinzessin Hanum: Harem. 3856 a.
Im Kampf um den Berg. Spannende Berg-erlebnisse. 3852 a.
Karlin Alma: Der Todesdorn. Erlebnisse am Peru und Panama. 2955 a.
Kircheiß C.: Polarkreis Süd — Polarkreis Nord. Als Walfisch — und Seelenfänger rund um Amerika. 3845 a.
Gilbert v. d. Maur: Die Jugoslawen einst und jetzt I, II. 591 b.
Lamb Harold: Dschingiskhan, Beherrscher der Erde. 2459 a.
Mjöberg E.: Durch die Insel der Kopfkörper. Abenteuer in Borneo. 3855 a.
Mohr Adrian: Allermans Gast in Norwegen. 3851 a.
Nokara: Die gelbe Gefahr. Japan und die Erhebung der farbigen Völker. 595 b.
Rikli: Am Rande der Sahara. 3854 a.
Ross C.: Die erwachende Sphinx. Durch Afrika vom Kap nach Kairo. 3843 a.
Trinkler E.: Das Land des Dalai-Lama. 3853 a.
Stratr B.: Der Weltkrieg 1914-18. 595 ab.
Waln Nora: Süße Frucht — bittere Frucht China. 810 b.

VI. 3.

Daque E.: Aus der Urgeschichte der Erde und des Lebens. 598 b.
Lorenz: Väter der Maschinenwelt. Unbekannte Erfinderschicksale. 599 b.
Wasmann: Die moderne Biologie. 854 b.
 Der Kampf um das Entwicklungsproblem. 855 b.

Vsebina: † Luka Smolnikar. — Cerkev in sport. — Pripravimo se na Slomškove praznike. — Zakon o zaščiti avtorskega prava. — 40 let katoliške delavske prosvete na Jesenicah. — Organizacija. — Razno.

Uprava: Pisarna Prosvetne zveze, Ljubljana, Mik'lošičeva cesta 7. — Odgovorni urednik in izdajatelj Vinko Zor, Sv. Petra c. 80. — Za Zadržno tiskarno v Ljubljani: Maks Bieječ